

Uvedba novega tarifnega sistema v elektrodistribuciji

GIZ DEE, Projektna skupina za uvedbo novega tarifnega sistema

Mitja Prešern

Nova Gorica 03/04/2024

Elektrodistribucija pred obsežnim izzivom

- V elektrodistribucijskih podjetjih skupaj z ELES, na podlagi z dne 25.11.2022 objavljenega Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (in kasnejših novelacij), **izvajamo prenovno obračunavanja uporabe omrežja in zagotavljanja podatkovnih storitev.**
- 1.7.2024 tako stopi v veljavo nov tarifni sistem z obračunom, ki temelji na **15 minutnih vrednostih, dveh sezonah, petih časovnih blokih in sistemom »dogovorjene moči« ter z obračunom »presežne moči«** v skladu z novo metodologijo za obračun omrežnine.

Elektrodistribucija pred obsežnim izzivom

Pri uvajanju tako obsežnih sprememb se je treba zavedati, da ne gre le za **ekonomski, zakonodajni in tehnološki**, temveč tudi **družbeni izziv**, ki se bo dotaknil vsakega uporabnika.

Zato zahteva celovit pristop pri osveščanju tako zaposlenih kot širše javnosti.

Elektrodistribucija pred obsežnim izzivom

- **Zajem podatkov mora biti čim bolj kvaliteten** – to pomeni izvajanje vseh potrebnih ukrepov za izboljševanje komunikacijske propustnosti. Kvaliteta podatkov namreč vpliva na vrsto obračuna, v katerega bo uvrščeno posamezno merilno mesto.
- Vzpostaviti je bilo treba mehanizme, ki bodo **zagotavljali ustrezno nadomeščanje manjkajočih 15-minutnih podatkov**, in zagotoviti proces priprave podatkov, ki bo znal upoštevati vse možnosti pri pripravi podatkov za obračun, ki se lahko zgodijo v okviru procesa obračuna.

Elektrodistribucija pred obsežnim izzivom

- V skladu s tem konceptom EDP-ji zagotavljajo izvirne podatke. Validacija, nadomeščanje, priprava obračunskih podatkov in posredovanje izvirnih ter obračunskih podatkov upravičencem pa poteka preko družbe Informatika. **S tem se zagotovi enotna validacija, nadomeščanje ter priprava obračunskih podatkov in njihovo posredovanje.** Izvirni podatki so že validirani in nadomeščeni 15-minutni podatki, namenjeni za obračun.
- Zato implementacija akta zahteva tudi spremembe po organizacijski in tehnični plati. Tudi posebno vlogo **podatkovne analitike.**

Pravočasni in
kvalitetni izvorni
merilni podatki

Priprava izvirnih
merilnih podatkov
(validacija in
nadomeščanje)

Implementacija
obračunskih pravil
za različne vrste
obračuna,

Priprava podatkov in
obveščanje
uporabnikov o
dogovorjeni moči

Koordinacija z
deležniki na trgu z
električno energijo

10 ključnih vidikov uspešne uvedbe novega tarifnega sistema

Nadgradnja spletne
in mobilne aplikacije
Moj Elektro, portal
CEEPS, B2B

Prenova
poročilnega sistema
in zagotavljanja
podatkov za
upravičence

Testiranje obračuna
z dobavitelji
električne energije

Komuniciranje z
uporabniki

Izobraževalne
delavnice

Potek aktivnosti

Opređeljene so časovnice, ključni mejniki, opredeljena so tudi tveganja.

Vzpostavljena je redna komunikacija z dobavitelji električne energije in AGEN (redna srečanja, razreševanja odprtih vprašanj, testiranje). Vzpostavljena je tudi komunikacija z MOPE in Uradom RS za meroslovje.

Potek aktivnosti

Aktivnosti so v polnem teku. V EDP skupaj z ELES in Informatiko izvajamo Projektno nalogo in v okviru tega 3 podprojekte:

- **Platforma za obdelavo merilnih podatkov (POMP).** Gre za vzpostavitev platforme za shranjevanje, validacijo in nadomeščanje merilnih podatkov.
- **Obračun omrežnine.** Gre za pripravo funkcionalnih in tehničnih specifikacij ter implementacija rešitve.
- **Nadgradnja Enotne vstopne točke.** Gre za prilagoditev enotne vstopne točke – EVT (portal Moj Elektro, portal CEEPS, B2B storitve) novim zakonodajnim spremembam in hkrati izboljšanje uporabniške izkušnje uporabnikom portala Moj Elektro.

Prenos podatkov iz merilnih centrov vseh petih EDP-jev na POMP (izvirni podatki)

Vzpostavitev infrastrukture za shranjevanje velike količine časovno odvisnih podatkov

Platforma za obdelavo merilnih podatkov - POMP

Validacija in nadomeščanje merilnih podatkov

Vzpostavitev vmesnikov za dostop do validiranih in nadomeščenih podatkov (izvirni podatki – vhod v obračun)

Modul za izračun dogovorjene
obračunske moči v skladu z novim
aktom

Nov obračunski sistem eIS z vsemi
specifikami tako rednega
mesečnega obračuna, letnega
obračuna kot tudi obračuna ob
spremembah v življenjskem ciklu
odjemalca

Obračun omrežnine

Prenova priloge A

Prenova poročilnega sistema

Nov obračun bo glede na trenutnega precej bolj kompleksen in dinamičen, saj bo lahko posamezno merilno mesto med določenimi vrstami obračuna tudi prehajalo, kar bo odvisno od nivoja kvalitete podatkov in morebitnih sprememb, ki se bodo tekom življenjskega cikla dogajale na merilnem mestu. V okviru tarifne reforme bo možnih več vrst obračuna.

M0	Merilna mesta brez 15-minutnih meritev (VT/MT/ET)
M0-1	Obračun po 17. členu brez 15-minutnih meritev (obračunska moč je določena kot odstotek priključne moči, energija se obračunava kot VT, MT oz. ET)
M0-2	Obračun za začasno uporabo sistema
M1	Merilna mesta s 15-minutnimi meritvami
M1-1	Obračun po dogovorjeni in presežni moči po časovnih blokih
M1-2	Obračun po dogovorjeni in presežni moči, energija po VT, MT oz. ET, kvaliteta < 90 odstotkov
M1-3	Obračun samooskrbe po EZ-1, moč po dogovorjeni in presežni moči, energija po ET
M1-4	Obračun za nove uporabnike po časovnih blokih
M1-5	Obračun za nove uporabnike po VT, MT oz. ET, kvaliteta < 90 odstotkov

Spletna aplikacija Moj Elektro
(ključna informacijska podpora
tarifne reforme)

Mobilna aplikacija Moj Elektro

Nadgradnja enotne
vstopne točke (EVT)

Portal CEEPS (optimiranje
izmenjave podatkov med akterji na
trgu)

B2B storitve

Dosežki

Pri projektu smo že dosegli sledeče pomembne mejnike:

- vzpostavitev POMP, skupaj s funkcionalnostjo validacije in nadomeščanja,
- priprava bilančnega obračuna (jan in feb 2024) preko POMP,
- izračuni dogovorjenih moči,
- nadgradnja Moj Elektro (DM, prikazi podatkov, prožnost, spletne storitve),
- priprava specifikacij in priprava obračuna omrežnine,
- uskladitev potrebnih dodatnih sprememb SONDSEE,
- izvedba več delavnic za zaposlene in za dobavitelje električne energije,
- priprava in objava spletnih vsebin na temo tarifne reforme,
- priprava predpisanih poročil za Agencijo za energijo,
- testiranje obračuna in posredovanje obračunskih podatkov dobaviteljem,
- analiza uporabniške izkušnje Moj Elektro (v teku).

Izzivi

Izzivi pri uvajanju tarifne reforme so v prvi vrsti zagotovo povezani s kompleksnostjo novega tarifnega sistema, kar se kaže v mnogih novelacijah Akta ter tudi v vprašanjih, ki jih prejemo tako s strani gospodinjskih uporabnikov kot tudi industrije.

Tudi študija Prenova metodologije obračunavanja omrežnine in tarifnega sistema Elektroinštituta Milan Vidmar iz leta 2021 ugotavlja, da je slabost nove metodologije prevelika kompleksnost, ki bi jo morali razumeti gospodinjski odjemalci. Med nevarnostmi študija opozarja na potrebno ustrezno diseminacijo za družbeno sprejemljivost pri prehodu.

Izzivi

Ključno bo, kako se bodo uporabniki (gospodinjstva in industrija) uspeli prilagoditi novim zakonskim spremembam. Industrijski odjemalci tako npr. pogosto sprašujejo, na kakšen način se bodo lahko sedaj prilagajali, kaj prihajajoča tarifna reforma pomeni za njihove stroške in posledično konkurenčnost, saj mnogi delujejo na globalnih trgih, in ali bi se jim obrestovala investicija v hranilnik.

Posebno pozornost bo treba posvetiti ranljivim odjemalcem, torej tistim, ki ne živijo v domovih z visoko energetske učinkovitostjo, nimajo samooskrbe niti naprav, ki bi jih bilo mogoče programirati za delo ob določenem času dneva. Ostala tveganja bi lahko opredelili kot zakonodajna (spreminjanje in dopolnjevanje oz. novelacije že sprejetih aktov, EU-zakonodajo, pravočasno sprejemanje uredb, ki so povezane z obračunom oz. tarifno reformo).

Skladno z načrti

Kljub kompleksnosti sistema in mnogim izzivom, s katerimi se pri projektu soočamo, EDP-ji sledimo zahtevam Akta in bomo implementacijo v skladu z zakonskim rokom tudi izvedli.

Za uspešen prehod na čisto energijo in ogljično nevtrarno gospodarstvo bo moral biti tarifni sistem uporabnikom dovolj razumljiv, da se lahko odločajo in odzivajo, hkrati pa pri tem ne prevzemajo nesprejemljivih tveganj. S tem se na trgu zagotovo odpirajo nove tržne priložnosti v smislu energetskega svetovanja in dodatnih storitev. Ob tem bi bilo v bodoče smotrno, če bi bile tovrstne reforme dodatno podprte z analizo stroškov in koristi, z analizo vpliva na gospodarstvo ter predhodno preizkušene v pilotnem (realnem) okolju, kjer bi se preverjala tudi razumljivost tarifnega sistema oz. uporabniška izkušnja.

Hvala za pozornost.

